

Motion till riksdagen 2019/20:3415

av **Håkan Svenneling m.fl. (V)**

med anledning av prop. 2019/20:28 Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tydliggöra att utbildningsinsatsen har i uppdrag att utbilda de irakiska styrkorna i respekt för mänskliga rättigheter och folkrätten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inte ska delta i den Natoleda insatsen Nato Mission in Iraq (NMI) och tillkännager detta för regeringen.

2 Inledning

I proposition 2019/20:28 Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak föreslår regeringen att riksdagen medger att regeringen ställer en svensk väpnad styrka bestående av högst 70 personer till förfogande på plats i Irak t.o.m. den 31 december 2020, för att på irakisk inbjudan delta i den militära utbildningsinsats som genomförs av den globala koalitionen mot Daish. Om situationen så kräver ska det finnas möjlighet att utöver själva styrkebidraget tillföra en tillfällig förstärknings- och evakueringsstyrka om högst 150 personer.

Det svenska styrkebidraget ska bidra till genomförandet av utbildningsinsatsen genom skydd och bevakning vid koalitionen samtliga baser samt genom utbildning och rådgivning till de irakiska försvarsstyrkorna i Irak, i syfte att bidra till deras förmåga att stå emot och besegra Daish.

I propositionen redogör regeringen för situationen i Irak, inklusive säkerhetsläget, och för Sveriges och det internationella samfundets engagemang i landet. Regeringen redogör även för insatsens folkrättsliga grund och resonerar kring det svenska bidragets

målsättningar och måluppfyllnad samt sina överväganden inför ett fortsatt svenskt deltagande i den globala koalitionen utbildningsinsats i Irak.

3 Vänsterpartiets syn på insatsen

Vänsterpartiet har stått bakom den svenska utbildningsinsatsen i Irak vid samtliga tillfällen frågan varit uppe för beslut i riksdagen. Vi menar att Sverige bör ställa upp solidariskt när världssamfundet efterfrågar det, när det finns folkrättsligt mandat och särskilt i fall som detta när ett enskilt land är i behov av hjälp med att bekämpa en farlig och mäktig terrororganisation. Daish har försvagats militärt, men utgör ännu ett hot. USA:s tillbakadragande från norra Syrien har väckt farhågor om att Daish växer sig starkare när de kurdiska styrkorna tvingas dra sig tillbaka. Mot denna bakgrund finns fortsatt behov av svensk närvaro i Irak.

I propositionen redogör regeringen för situationen i Irak. Den konstaterar:

För att långsiktigt bekämpa terroristgruppen och andra framtida liknande rörelser krävs att grundorsakerna till konflikten hanteras. Insatser för att förbättra fördelningen av resurser mellan Iraks etniska och religiösa grupper är av särskild vikt. Daeshs framväxt är i grunden ett symptom på politiskt missnöje. Missnöjet rör inte minst politisk och ekonomisk marginalisering, undermålig samhällsservice, korruption och arbetslöshet.

Regeringen nämner dock inte, vare sig i detta avsnitt eller i propositionen i övrigt, de omfattande protester som skakade landet i början av oktober 2019. Tusentals människor demonstrerade i Bagdad, men också i städer som al-Nasiriyya, al-Amara och al-Hilla, mot den höga arbetslösheten, omfattande korruption och återkommande el- och vattenavbrott. Demonstrationerna bemöttes med kraftigt våld från polis och militär, internet och sociala medier stängdes ned och över 100 människor miste livet.

När protesterna lagt sig medgav den irakiska armén att dess styrkor använt för mycket våld mot demonstranterna och meddelade att ansvariga ska ställas till svars. Premiärministern har gett order om att militärerna på gatorna ska ersättas med poliser, och regeringen har försökt dämpa protesterna genom att utlova flera satsningar, bl.a. ökat stöd för familjer som lever i samhällets marginaler.

Vänsterpartiet är mycket kritiskt mot den irakiska regeringens bemötande av demonstrationer med legitima krav om en bättre levnadsstandard. Det är också anmärkningsvärt att Sveriges regering inte adresserar dessa händelser i propositionen, särskilt mot bakgrund av att den svenska insatsen tränar den irakiska militären som varit delaktig i våldet mot sin egen befolkning. Under våren 2017 kom även uppgifter om grova övergrepp begångna av irakiska styrkor mot tillfångatagna Daishkrigare. Sammantaget väcker dessa händelser frågor om innehållet i den utbildningsinsats Sverige deltar i. Vänsterpartiet anser att det i ljuset av detta tydligt bör ingå i utbildningsinsatsens uppdrag att utbilda de irakiska styrkorna i respekt för mänskliga rättigheter och folkrätten – något som inte framgår av propositionen. Regeringen bör tydliggöra att utbildningsinsatsen har i uppdrag att utbilda de irakiska styrkorna i respekt för mänskliga rättigheter och folkrätten. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Av propositionen framgår att Sverige kommer att bidra med en person till den Nato-ledda insatsen Nato Mission in Iraq (NMI). Det svenska försvarets integration med Nato har pågått under lång tid. Under samma tid har Nato och Natoländer genomfört tre misslyckade krig i Afghanistan, Irak och Libyen. Dessa krig har bidragit till stort lidande, till

att miljontals människor tvingats på flykt och till framväxten av terrororganisationen Daish.

I mars 2017 presenterades slutsatserna av den regeringstillsatta utredningen av det svenska deltagandet i den Natoleda ISAF-insatsen i Afghanistan mellan 2002 och 2014. Utvärderingen presenterade förödande kritik, men trots det fortsätter det organisatoriska hoptvinnandet med både Natostrukturer och Natoländer. Samtidigt som Sveriges deltagande i Natoinsatser drar resurser från Sveriges eget försvar är det svårt att se på vilket sätt det höjer Sveriges försvarsförmåga. Strävan efter ökad interoperabilitet gör oss dessutom alltmer beroende av Nato och skapar bilden av Sverige som en inofficiell Natomedlem. Vänsterpartiet är kritiskt till att Sveriges försvar i allt högre utsträckning integreras i Natos strukturer och med Natoländernas försvarsorganisationer. Sverige ska inte delta i den Natoleda insatsen Nato Mission in Iraq (NMI). Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Håkan Svenneling (V)

Lorena Delgado Varas (V)

Jens Holm (V)

Birger Lahti (V)

Elin Segerlind (V)

Hanna Gunnarsson (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Yasmine Posio (V)

Jessica Thunander (V)